

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.01.1968, sp. zn. 6 Cz 226/66, ECLI:CZ:NS:1968:6.CZ.226.1966.1

Číslo: 84/1968

Právní věta: Ak pracovník (člen JRD) utrpel úraz síce v opilosti, avšak pri plnení úloh alebo v priamej súvislosti s ním, ide o pracovný úraz v zmysle § 22 ods. 1 zák. č. 101/1964 Zb. (§ 53 zák. č. 103/1964 Zb.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.01.1968

Spisová značka: 6 Cz 226/66

Číslo rozhodnutí: 84

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní úraz, Sociální zabezpečení

Předpisy: 101/1964 Sb. § 22 103/1964 Sb. § 53

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 84/1968 sb. rozh.

Ak pracovník (člen JRD) utrpel úraz síce v opilosti, avšak pri plnení úloh alebo v priamej súvislosti s ním, ide o pracovný úraz v zmysle § 22 ods. 1 zák. č. 101/1964 Zb. (§ 53 zák. č. 103/1964 Zb.).

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 30. 1. 1968, [6 Cz 226/66](#).)

Rozhodnutím Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia - Správy dôchodkov v Bratislave z 2. 12. 1965 bol navrhovateľke podľa § 65 a 68 zák. č. 103/1964 Zb. s platnosťou od 15. 10. 1965 priznaný vdovský dôchodok vo výške 283 Kčs a dvom deťom Mariánovi a Antonovi sirotsky dôchodok v úhrnnej výške 360 Kčs (celkom 643 Kčs mesačne).

Na opravný prostriedok navrhovateľky potvrdil Krajský súd v Bratislave rozhodnutie odporcu uznesením z 10. 5. 1966. Žiadosti navrhovateľky, aby vdovský a sirotsky dôchodok bol vymeraný vyššou sumou s prihliadnutím na skutočnosť, že jej manžel (otec maloletých detí) zomrel na následky pracovného úrazu, krajský súd nevyhovел. Podľa názoru súdu bola totiž príčinou smrti C. Ch. opilosť, takže jeho smrteľný úraz, ktorý utrpel 15. 10. 1965 pri jazde s traktorom, nemožno hodnotiť ako úraz pracovný; v dôsledku toho nemôžu byť ani dôchodky pozostalých vymerané podľa ich žiadosti.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že

uznesením krajského soudu bol porušený zákon a toto uznesenie zrušil.

Z odôvodnenia:

Predpisy o sociálnom zabezpečení definujú v § 22 zák. č. 101/1964 Zb. pracovný úraz tak, že je to úraz, ktorý pracovník utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. V podstate zhodne definuje pracovný úraz aj § 53 zák. č. 103/1964 Zb. (pokiaľ ide o družstevných roľníkov), a to tak, že ide o úraz, ktorý utrpel člen družstva pri pracovnej činnosti v družstve alebo v pridruženej výrobe alebo v priamej súvislosti s takou činnosťou.

Definícia pracovného úrazu podľa predpisov o sociálnom zabezpečení sa zhoduje zásadne s jeho definíciou podľa pracovnoprávných predpisov (porov. § 1 zák. č. 150/1961 Zb., § 2 zák. č. 30/1965 Zb., § 190 zák. práce). Odchýlky sa týkajú v podstate len širšieho či užšieho výkladu pojmu „priama súvislosť s plnením pracovných úloh“. Napriek úzkej súvislosti oboch predpisov prejavuje sa v nich však rozdielnosť úpravy následkov pracovných úrazov, vyplývajúca z odlišnosti povahy týchto vzťahov, ako aj z odlišnosti cieľov sledovaných jednotlivými predpismi; zatiaľ čo pri pracovnoprávnej úprave bola zvolená pomerne široká možnosť sprostujúcich dôvodov (obmedzujúcich inak objektívnu zodpovednosť organizácie) včítane opilsti postihnutého pracovníka (§ 3 zák. č. 30/1965 Zb., § 191 zák. práce), úprava pojatá do predpisov sociálneho zabezpečenia (zvýhodňujúcich invalidný dôchodok z pracovného úrazu) také obmedzenie, najmä pokiaľ ide o opilsti pracovníka, nepozná. Povšimnutie v tejto súvislosti zasluhuje aj úprava nároku na nemocenské v § 24 ods. 1 písm. c) zák. č. 54/1956 Zb., podľa ktorej nárok na nemocenské nemá ten, kto si privodil pracovnú neschopnosť ako bezprostredný následok svojej opilsti.

Z práva uvedeného porovnania vyplýva, že všade tam, kde chcel zákonodarca vplyv opilsti na pracovnú schopnosť občana postihnúť pre neho nepriaznivými dôsledkami, vyjadril to v príslušnom predpise. Ak teda pri vymeriavaní invalidného dôchodku z pracovného úrazu (§ 26 zák. č. 101/1964 Zb., prípadne § 57 103/1964 Zb.) neučinil, treba z toho dôvodiť, že nárok na zvýhodnenú výmeru dôchodku nie je jedine vtedy, keď došlo k úrazu síce na pracovisku a v pracovnej dobe, avšak nie pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním (keby teda nešlo vôbec o úraz pracovný); pokiaľ pracovník (člen JRD) utrpel úraz síce v opilsti, avšak pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, ide o pracovný úraz v zmysle § 22 ods. 1 zák. č. 101/1964 Zb. (§ 53 zák. č. 103/1964 Zb.).

Podľa výsledkov dokazovania obdržal 15. 10. 1965 C. Ch. ako traktorista STS príkaz, aby išiel vykonať zber ďateliny po kombajne na hone K. a aby po tejto práci vykonal zber pokosenej buriny zo zemiakov na parcele P. Menovaný ukončil prvú prácu a po poludňajšej prestávke, v priebehu ktorej doma obedoval, havaroval s traktorom pri ceste na druhé pracovisko vo vzdialenosti asi 200 m od neho a utrpel smrteľný úraz. Pri skúške na alkohol v krvi bolo u C. Ch. zistené 2,9 promile alkoholu. Nie je známe, ako došlo k havárii traktoru; v oznámení o nehode OO-VB R. z 15. 10. 1965 sa len uvádza, že C. Ch. nevenoval riadeniu dostatočnú pozornosť a zišiel s traktorom z poľnej cesty na trávnik, kde sa traktor na svahu prevrátil. Trestné stíhanie vedené proti C. Ch. bolo zastavené.

Z takto zisteného skutkového stavu veci plynie, že k úrazu C. Ch. došlo pri jazde s traktorom z jedného pola na druhé v priebehu pracovnej smeny, teda pri plnení pracovných úloh traktoristu. Okolnosť, že menovaný bol pri riadení traktoru opitý, nemôže nič zmeniť na hodnotení utrpeného úrazu ako pracovného úrazu z hľadiska predpisov o sociálnom zabezpečení, lebo (ako už bolo skôr uvedené) len vtedy, keby k úrazu došlo v opilsti nie pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, nešlo by o pracovný úraz. V priebehu konania nebolo preukázané, že by C. Ch. vybočil v dôsledku opilsti z plnenia pracovných povinností traktoristu a že by tak došlo k porušeniu miestnej, časovej a účelovej súvislosti medzi pracovnou činnosťou a úrazom; preto je považovať úraz C. Ch. z 15. 10. 1965 za pracovný úraz.

Pokiaľ Krajský súd v Bratislave uvažoval inak a neopatril si nadto skutkové podklady pre záver, či išlo o pracovníka alebo člena JRD, porušil zákon v ustanoveniach § 6, 120 a 244 o. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 53 ods. 1, § 59 ods. 6, § 65, 66 ods. 1 písm. a), § 68, 69 ods. 1 písm. a) zák. č. 103/1964 Zb. prípadne § 21 ods. 3, § 22 ods. 1, § 30 a 33 zák. č. 101/1964 Zb.